

เครื่องมือวัดมโนภาพแห่งตน

ข้ามวัฒนธรรม :

Self Description

Questionnaire

ผศ.ดร.คุณฤทัย โยเหลา*

ความนำ

มโนภาพแห่งตน (self-concept) หมายถึง การรับรู้ และการประเมินเกี่ยวกับคุณลักษณะและความสามารถของตนเอง มโนภาพแห่งตนของบุคคลพัฒนาจากประสบการณ์ทางสังคมและได้รับอิทธิพลจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่มีความสำคัญต่อตนเอง รวมไปถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวของตนเอง (Smith, 1997) นักจิตวิทยาส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่าการส่งเสริมมโนภาพแห่งตนในเด็ก เป็นจุดมุ่งหมาย

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสถาบันวิจัยพหุศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ของการศึกษาที่มีความสำคัญเพราะ
มโนภาพแห่งตนทางบวกมีผลดีต่อสุข
ภาพจิต และเด็กที่มีมโนภาพแห่งตนดี
จะมีความพยายามสูงกว่าในการเรียน
และมีแรงต้านทานความล้มเหลวระยะ
สั้นได้ดีกว่าด้วย

เครื่องมือวัดมโนภาพแห่งตน

ในประเทศไทยนักวิชาการให้
ความสนใจเกี่ยวกับมโนภาพแห่งตน
เป็นจำนวนมากทั้งในอดีตและปัจจุบัน
เครื่องมือที่ใช้วัดมโนภาพแห่งตนใน
งานวิจัยมากที่สุดได้แก่ เครื่องมือวัด
ของ Piers - Harris, Tennessee Self -
concept Scale

มาช และสมิท (Marsh and
Smith, 1982) พบว่าเครื่องมือวัดมโน
ภาพแห่งตนส่วนใหญ่มักกล่าวอ้างว่าวัด
มโนภาพแห่งตนในหลายมิติ แต่เมื่อ
นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบแล้วกลับ
พบว่าม้องค์ประกอบหลักเพียงองค์
ประกอบเดียวและจากการสังเคราะห์งาน
วิจัยแบบเมตาดาของเฮนฟอร์ด และแฮท
ไท ในปี 1982 พบว่า มโนภาพแห่งตน
แบบที่มีองค์ประกอบเดียวมีความสัมพันธ์
กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประมาณ
0.2 (Hansford and Hattie, 1982) เท่า

นั้น ซึ่งแสดงว่ามโนภาพแห่งตนเป็นตัว
ทำนายที่ไม่ดีนัก เมื่อใช้เครื่องมือวัด
แบบที่มีองค์ประกอบหลักเพียงองค์
ประกอบเดียว

มาช (Marsh, 1990) ใช้
เครื่องมือวัดที่สร้างให้มีหลายมิติ พบว่า
มโนภาพแห่งตนด้านภาษาและด้านคณิต
ศาสตร์ มีความสัมพันธ์ปานกลาง
(0.4) กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียน เครื่องมือวัดมโนภาพแห่งตน
ของมาช มี 3 ฉบับ เรียกว่า Self
Description Questionnaire I, II, III
ซึ่งใช้กับนักเรียนระดับประถม มัธยม
และวิทยาลัย/มหาวิทยาลัย ตามลำดับ
เครื่องมือวัดทั้ง 3 ฉบับนี้เป็นที่ยอมรับ
จากวงวิชาการว่าเป็นเครื่องมือที่ผ่าน
การตรวจสอบความเที่ยงตรงอย่างสูง
สุด ที่นักวิจัยและผู้ปฏิบัติในสาขาต่าง ๆ
สามารถนำไปใช้ได้ อย่างมั่นใจ
(Barbara Byrne, in Press p.191)

โครงสร้างของมโนภาพแห่งตน
ตามเครื่องมือ SDQ ทั้ง 3 ฉบับนี้ เป็น
ไปตามโมเดลลำดับขั้นของชาเวลสัน
และคณะ (Shavelson, Hubner, and
Stanton, 1976 อ้างถึงใน Smith, Ian,
1997) และนำไปทดสอบกับกลุ่มเด็กใน
ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ

แคนาดา และฟิลิปปินส์ แล้วพบว่ามีความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงสูง

ลักษณะเฉพาะของ SDQ

SDQ I เป็นเครื่องมือวัดมโนภาพแห่งตนที่ใช้กับเด็กระดับประถมศึกษาหรือในกลุ่มอายุก่อนวัยรุ่น มีข้อคำถามทั้งหมด 76 ข้อ ซึ่งวัดมโนภาพแห่งตนเชิงวิชาการ 3 ด้าน ไม่ใช่วิชาการ 4 ด้าน และด้านตนต่างๆ ไป 1 ด้าน ด้านสุดท้ายนี้ปรับจากเครื่องมือวัดความภาคภูมิใจในตนเองของโรเซนเบิร์ก (Rosenberg) SDQ I มีนิยามและตัวอย่างเครื่องมือดังนี้

ด้านที่ 1 วัดความสามารถทางกาย (Physical Ability Scale) มีข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ของเด็กว่าตนเองมีความสามารถเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่นกีฬา เกมส์ จำนวน 8 ข้อ เช่น

1. I can run fast.
2. I like to run and play hard.

ด้านที่ 2 วัดรูปลักษณ์ (Physical Appearance Scale) มีข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ที่ตนเองมีเสน่ห์ดึงดูดหรือไม่เมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่น หรือการรับรู้ที่คนอื่นมองตน

เองอย่างไร มีข้อคำถามทั้งหมด 8 ข้อ เช่น

1. I am good looking.
2. I like the way I look.

ด้านที่ 3 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน (Friend Relations Scale) ประกอบด้วยการรับรู้ของเด็กเกี่ยวกับการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ความยากง่ายในการที่จะมีเพื่อน และการที่คนอื่น ๆ ต้องการเขาเป็นเพื่อนหรือไม่ มีข้อคำถาม 8 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. I have lots of friends.
2. I make friends very easy

ด้านที่ 4 ด้านความสัมพันธ์กับพ่อแม่ผู้ปกครอง (Parent Relation Scale) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการที่เด็กคิดว่าตนเองเข้ากับพ่อแม่ ผู้ปกครองได้ดีไหม เด็กชอบพ่อแม่ผู้ปกครองไหม และประสบการณ์เกี่ยวกับการยอมรับของผู้ปกครอง มีข้อคำถาม 8 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. My parents understand me.
2. I like my parents.

ด้านที่ 5 ด้านการอ่าน (Reading scale) ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึงการมองตนเองของเด็กในเรื่อง ความสามารถ ความสนใจ และความพอใจ

ในการอ่าน มีข้อความ 8 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. I like reading.

2. I enjoy doing work in reading.

ด้านที่ 6 ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematics scale) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการมองเห็นของเด็กในเรื่อง ความสามารถ ความสนใจ และความพอใจในเรื่องที่เกี่ยวกับคณิตศาสตร์ มีข้อความ 8 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. Work in mathematics is easy for me.

2. I look forwards to mathematics.

ด้านที่ 7 ด้านทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน (General - School Scale) เป็นข้อความเกี่ยวกับการที่เด็กมองว่าตนเองสนใจ มีความสามารถ และมีความพอใจ ในวิชาต่าง ๆ ที่โรงเรียน มีข้อความ 8 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. I am good at all school subjects.

2. I enjoy doing work in all school subjects.

ด้านที่ 8 ด้านทั่วไปเกี่ยวกับตนเอง (General - Self Scale) เป็น

ข้อความเกี่ยวกับการมองเห็นตนเองของเด็กว่าเป็นคนที่มีความสามารถ น่ารัก มีความภาคภูมิใจ และพึงพอใจในตัวเอง มีข้อความ 8 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. I do lots of important things.

2. In general, I like being the way I am.

ในการตอบ SDQ I ผู้ตอบจะอ่านข้อความเหล่านี้แล้วเลือกตอบหนึ่งในห้าคำตอบ คือ ไม่จริง เกือบไม่จริง บางครั้งจริงบางครั้งไม่จริง เกือบจริง และจริง และเพื่อลดผลกระทบของการตอบข้อความทางบวกทั้งหมด ผู้สร้างได้เพิ่มข้อความทางลบ 12 ข้อ ลงในเครื่องมือวัด แต่ไม่นำมาคิดคะแนน เนื่องจากมีผลการวิจัยที่แสดงว่าคำตอบต่อข้อความทางลบของเด็กประถมมีความเที่ยงตรงต่ำ

SDQ II เป็นเครื่องมือวัดมโนภาพแห่งตนในเด็กมัธยมหรือกลุ่มอายุวัยรุ่นตอนต้น ประกอบด้วย มาตรการย่อย ๆ 11 ด้าน แบ่งเป็นด้านวิชาการ 3 ด้าน ไม่ใช่วิชาการ 7 ด้าน และด้านทั่วไปที่ปรับจากเครื่องมือวัดความภาคภูมิใจในตนเองของ Rosenberg รวมทั้งสิ้น 102

ข้อความ มีนิยามและตัวอย่างข้อความ
ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านความสามารถ
ทางกาย (Physical Abilities Scale)
ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการ
มองเห็นตนเองของเด็กในเรื่อง ทักษะ
ความสนใจในกีฬาและกิจกรรมต่าง ๆ
จำนวน 8 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. I enjoy things like sports,
gym and dance.
2. I am awkward at things
like sports, gym and dance.

ด้านที่ 2 ด้านรูปลักษณ์
(Physical Appearance Scale) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการมองเห็น
ว่ามีเสน่ห์ดึงดูดหรือไม่ จำนวน 8 ข้อ
ตัวอย่างเช่น

1. Nobody thinks that
I'm good looking.
2. I hate the way I look.

ด้านที่ 3 ด้านความสัมพันธ์กับ
เพื่อนเพศตรงข้าม (Opposite - Sex
Relations Scale) ประกอบด้วยข้อความ
ที่แสดงถึงการมองเห็นตนเองว่ามีปฏิ
สัมพันธ์กับเพื่อนที่เป็นเพศตรงข้าม
อย่างไร จำนวน 8 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. Most boys try to avoid me.
(ตอบเฉพาะผู้หญิง)

2. I have lots of friends of the
opposite sex.

ด้านที่ 4 ด้านความสัมพันธ์กับ
เพื่อนเพศเดียวกัน (Same - Sex
Relations Scale) ประกอบด้วยข้อความ
ที่แสดงถึงการมองเห็นตนเองว่ามีปฏิสัมพันธ์
กับเพื่อนที่เป็นเพศเดียวกันดีหรือไม่
จำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. I am popular with boys.
(ตอบเฉพาะผู้ชาย)

2. Most girls try to avoid me.
(ตอบเฉพาะผู้หญิง)

ด้านที่ 5 ด้านความสัมพันธ์กับ
ผู้ปกครอง (Parent Relations Scale)
ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการ
มองเห็นตนเองเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์กับผู้ป
ครอง จำนวน 8 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. I get along well with my
parents.

2. My parents understand me.

ด้านที่ 6 ด้านซื่อสัตย์ - น่าเชื่อ
ถือ (Honesty - Trustworthiness
Scale) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึง
การมองว่าตนเองมีความซื่อสัตย์และ
เชื่อถือได้ จำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. I am honest.

2. I often tell lies.

ด้านที่ 7 ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability Scale) ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับสุขภาพหรือความมั่นคงทางอารมณ์ จำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. I am usually relaxed.

2. I get upset easily.

ด้านที่ 8 ด้านคณิตศาสตร์ (Math Scale) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถ ความพอใจ และความสนใจ เกี่ยวกับคณิตศาสตร์และการใช้เหตุผล จำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. I hate mathematics.

2. I have always done well in mathematics.

ด้านที่ 9 ด้านคำ (Verbal Scale) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการมองตนเองว่ามีความสามารถ ความพอใจ และความสนใจ เกี่ยวกับการอ่านและภาษาอังกฤษ จำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. I learn things quickly in English classes.

2. I hate reading.

ด้านที่ 10 ด้านโรงเรียนโดยทั่วไป (General School Scale) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการรับรู้ว่าคุณเองมี ความสามารถ ความพอใจ และความสนใจเกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ จำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. I get bad marks in most school subjects.

2. People came to me for help in most school subjects.

ด้านที่ 11 ด้านตนเองโดยทั่วไป (General Self Scale) เป็นข้อความเกี่ยวกับการรับรู้ว่าคุณเองมีค่า มั่นใจ ในตนเอง พึงพอใจในตนเอง จำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างเช่น

1. Overall, I am no good.

2. I don't have much to be proud of.

ในการตอบ SDQ II นักเรียนหรือผู้ตอบจะอ่านข้อความเหล่านี้แล้ว เลือกตอบหนึ่งในหกคำตอบคือ ไม่จริง เกือบไม่จริง ไม่จริงมากกว่าจริง จริงมากกว่าไม่จริง เกือบจริง และจริง ระดับมโนภาพแห่งตนแต่ละด้าน ได้จากการคิดคะแนนรวมรายด้าน ซึ่งมีข้อความทางบวกเท่า ๆ กับข้อความทางลบ

SDQ III เป็นเครื่องมือวัดโนภาพแห่งตนสำหรับวัยรุ่นตอนปลายหรือนักเรียนระดับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยมาตรวัดย่อย ๆ 13 ด้าน แบ่งเป็นด้านวิชาการ 4 ด้าน ไม่ใช่วิชาการ 8 ด้าน และด้านทั่วไปเกี่ยวกับตน ซึ่งปรับมาจากมาตรวัดความภาคภูมิใจในตนเองของ Rosenberg มีข้อความทั้งหมด 136 ข้อความ ที่ผู้ตอบต้องอ่านข้อความแล้วเลือกคำตอบหนึ่งในแปดคำตอบ ได้แก่ ไม่จริงที่สุด ไม่จริง เกือบไม่จริง ไม่จริงมากกว่าจริง เกือบจริง จริง และ จริงที่สุด มาตรวัดในแต่ละด้านจะมีข้อความทางบวกและทางลบจำนวนเท่า ๆ กัน

นิยามของมโนภาพแห่งตนทั้ง 13 ด้าน มีดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านคณิตศาสตร์ (Math Scale) ประกอบด้วยข้อความ 10 ข้อ เกี่ยวกับการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถ ทักษะ ความสนใจ ความพอใจเกี่ยวกับคณิตศาสตร์

ด้านที่ 2 ด้านคำ (Verbal Scale) ประกอบด้วยข้อความ 10 ข้อ เกี่ยวกับการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถ ทักษะ ความสนใจ ความ

พอใจ เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ และการอ่าน

ด้านที่ 3 ด้านวิชาการทั่ว ๆ ไป (General Academic Scale) ประกอบด้วยข้อความ 10 ข้อ เกี่ยวกับการรับรู้ตนเองเกี่ยวกับ ความสามารถ ความสนใจ ความพอใจ เกี่ยวกับวิชาการโดยรวม

ด้านที่ 4 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา (Problem Solving Scale) ประกอบด้วยข้อความ 10 ข้อ เกี่ยวกับการมองตนเองด้านความสามารถในการแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์

ด้านที่ 5 ด้านความสามารถทางกาย (Physical Abilities Scale) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการมองตนเองด้าน ทักษะ และความสนใจ ในกีฬา และกิจกรรมต่าง ๆ

ด้านที่ 6 ด้านรูปลักษณ์ (Physical Appearance Scale) ประกอบด้วยข้อความ 10 ข้อ เกี่ยวกับการรับรู้ว่าคุณมีความมีเสน่ห์ดึงดูด หรือการรับรู้ว่าคุณคนอื่นมองตนเองอย่างไร

ด้านที่ 7 ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลเพศเดียวกัน (Relations With Same Sex Scale) ประกอบด้วย

ข้อความ 10 ข้อ เกี่ยวกับการมองตนเอง
ด้านปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่เป็นเพศ
เดียวกัน

ด้านที่ 8 ด้านความสัมพันธ์กับ
บุคคลต่างเพศ (Relations With
Opposite Sex Scale) ประกอบด้วย
ข้อความ 10 ข้อ เกี่ยวกับการมองตนเอง
ด้านปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่เป็นเพศตรงกัน
ข้าม

ด้านที่ 9 ด้านความสัมพันธ์กับผู้
ปกครอง (Relations With Parents Scale)
ประกอบด้วยข้อความ 10 ข้อ เกี่ยวกับการ
มองตนเองด้านปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

ด้านที่ 10 ด้านศาสนา (Religious
Scale) ประกอบด้วยข้อความ 12 ข้อ เกี่ยว
กับการมองตนเองด้านความใกล้ชิดศาสนา

ด้านที่ 11 ด้านความซื่อสัตย์
(Honesty Scale) ประกอบด้วยข้อความ 12
ข้อ เกี่ยวกับการที่บุคคลรับรู้ตนเองเกี่ยวกับการ
เป็นคนซื่อสัตย์และเชื่อถือได้

ด้านที่ 12 ด้านความมั่นคงทาง
อารมณ์ (Emotional Stability Scale)
ประกอบด้วยข้อความ 10 ข้อ เกี่ยวกับการ
รับรู้ตนเองด้านความมั่นคงของอารมณ์
ความรู้สึกผ่อนคลาย ไม่โกร่ง่าย เป็นต้น

ด้านที่ 13 ด้านตนเองโดยทั่วไป
(General Self Scale) ประกอบด้วย
ข้อความ 12 ข้อ เกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าของ
ตนเอง มั่นใจในตนเอง พึงพอใจในตนเอง

การใช้เครื่องมือวัด SDQ ข้ามวัฒนธรรม

มีงานวิจัยจำนวนน้อยมากที่ศึกษา
เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนระหว่างวัฒน
ธรรมหนึ่งกับอี วัฒนธรรมหนึ่ง
อย่างไรก็ดีเครื่องมือวัดมโนภาพแห่ง
ตน SDQ ถูกนำไปใช้กับเด็กและเยาวชน
ในหลายประเทศคือ สหรัฐอเมริกา
ออสเตรเลีย แคนาดา อังกฤษ และฟิลิ
ปปินส์ ซึ่งเป็นประเทศที่อาจกล่าวได้
ว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ
เป็นประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษา
ในการสื่อสารหรือเป็นประเทศที่ได้รับ
อิทธิพลจากตะวันตกเป็นเวลานาน
ข้อค้นพบจากการใช้ SDQ ข้ามวัฒน
ธรรม พบว่า SDQ มีโครงสร้างที่
คล้ายคลึงกันในทุกประเทศ และม
ีความเที่ยงตรงภายในและความเชื่อมั่น
ของเครื่องมือสูง นอกจากนี้ได้มีการ
ทดลองใช้ SDQ ในประเทศไทยซึ่งมี
ลักษณะของวัฒนธรรมและสังคมที่
แตกต่างไปจากประเทศข้างต้น และ
เนื่องจากการนำเครื่องมือวัดที่สร้างเป็น
ภาษาอังกฤษมาใช้ในประเทศไทย ทำ
ให้ต้องมีขั้นตอนของการแปลที่ควร
ระมัดระวังให้คงไว้ซึ่งความหมายเดิม
ให้มากที่สุด วิธีการที่ผู้วิจัยควรทำคือ
การแปลกลับไปกลับมาระหว่างภาษา

ในเครื่องมือเดิม (original) และภาษา
ในเครื่องมือใหม่ จนกว่าความคลาด
เคลื่อนในความหมายจะหมดไป วิธีดัง
กล่าวนี้นี้เรียกว่า back translation
เครื่องมือ SDQ I ผ่านกระบวนการ back
translation แล้วก่อนการเก็บข้อมูลกับ
นักเรียนระดับประถมและมัธยมต้น
เอียน สมิท (Ian Smith, 1997) กล่าว
ถึงการวิจัยครั้งนี้ว่าผลการวิเคราะห์
ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า SDQ I เป็น
เครื่องมือวัดที่มีความเที่ยงตรงและ
ความเชื่อมั่นสูง เหมาะสมที่จะใช้
ศึกษามโนภาพแห่งตนกับเด็กไทย
นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะทางโครง
สร้างของมโนภาพแห่งตนมีความสอดคล้อง
กับทฤษฎีและผลการวิจัยใน
ประเทศอื่นด้วย

สรุป

มโนภาพแห่งตนเป็นลักษณะที่
สำคัญที่ควรสร้างเสริมและพัฒนาให้
เกิดขึ้นในตัวเอง การพัฒนานุคลิกใน
เรื่องใด ๆ ต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ
อย่างชัดเจนในเรื่องนั้นอย่างน้อย 3
ประการคือ วิธีการพัฒนา เนื้อหาที่
ต้องพัฒนา และการตรวจสอบผลการ
พัฒนา เครื่องมือวัดเป็นอุปกรณ์ที่
สำคัญยิ่งในที่ใช้ต้องใช้เลือกอย่างรอบ
คอบเพื่อการตรวจสอบผลการพัฒนา
SDQ เป็นเครื่องมือวัดมโนภาพแห่งตน
ที่พัฒนาจากทฤษฎีที่ครอบคลุม และมี
หลักฐานยืนยันได้ว่าเป็นเครื่องมือที่มี
คุณภาพข้ามวัฒนธรรม

หมายเหตุ SDQ I ได้รับการแปลเป็น
ภาษาไทยโดยสถาบันวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บรรณานุกรม

- Hansford, B.C. and Hattie, J.A.(1982). On the Structure of Adolescent Self-concept. Journal of Educational Psychology. 78, 747-481.
- March, H.W.(1990). Self Description Questionnaire (SDQ) : A Test Manual. University of Western Sydney, Australia.
- March, H.W. and Smith, I.D. (1982). Multitrait-multimethod Analysis of Two Self-concept Instruments. Journal of Educational Psychology. 74, 430-440.
- Shavelson, R.J., Hubner, J.J. and Stanton, G.C. (1976). Self-concept Validation Construct Interpretations. Review of Educational Research, 46, 407-441.
- Smith, Ian (1997). Cross - Cultural Research on Self - Concepts ในเอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติ การเรื่อง A Workshop on Cross - Cultural Research in Behavioral Sciences,สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.